

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01

Process
Flyg op./Resenär proc.

Version
1.0

Informationsägare
Stefan Sandberg

Pågående Dödligt Våld, PDV – Luleå Airport

1. Syfte och omfattning

1.1. Syfte

Rutinen ska stödja flygplatsen i en strukturerad, effektiv och samordnad insats vid PDV. Målet är att:

- Skydda personal och allmänhet genom snabb utrymning eller inrymning.
- Förhindra att fler personer hamnar i riskzonen.
- Säkerställa tidigt larm och åtgärder som kan avbryta PDV.
- Möjliggöra livräddande insatser efter initial kontroll

1.2. Omfattning

Rutinen gäller alla byggnader och ytor vid flygplatsen och omfattar flygplatsens personal, passagerare, besökare och flygplatsens verksamhetsutövare. Rutinen omfattar också ett samordnat arbete med i första hand polis, därefter ambulans, räddningstjänst och slutligen övriga berörda myndigheter.

2. Ansvar

2.1. Formellt ansvar

Polis, räddningstjänst och ambulanssjukvård: Har olika lagstadgade uppdrag men ska samverka för effektiv insats.

Swedavia: Agerar enligt egna säkerhetsrutiner och samverkar med myndigheter och andra aktörer.

Säkerhetschef Luleå Airport: Ansvarar för att rutinen är uppdaterad, implementerad och känd, samt för övning, utbildning och samverkan med berörda myndigheter.

2.2. Praktiskt ansvar (flygplatspersonal)

Ledningscentral: Säkerhetsvakt i tjänst genomför taktiska uppgifter, assisterar ledning och polis, spärra av områden.

Övrig personal: Sätter sin egen säkerhet främst, söker skydd, hjälper resenärer till säkerhet och bistår vid evakuering.

Efter polisinsats: Ansvarar flygplatsens krisstab för livräddande åtgärder, evakuering och krishantering enligt rutiner.

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01

Process
Flyg op./Resenär proc.

Version
1.0

Informationsägare
Stefan Sandberg

2.3. Ansvar för verksamhetsutövare vid flygplatsen

Varje företag, myndighet och organisation som verkar vid flygplatsen ansvarar för att:

- Egen personal har grundläggande kunskaper i krishantering Luleå Airport
- Egen personal får kontinuerlig information om inrymnings- och utrymningsplaner och god kännedom om återsamlingsplats och eventuella reservlokaler.
- Egna interna instruktioner för inrymning och utrymning utarbetas och kommuniceras inom företaget

3. Instruktion

**Grundregel: Fly om det är möjligt! Sök skydd om det inte går att fly!
Därefter – Larma!**

3.1. Fly – utrymma

3.1.1. Flygplatspersonal följer nedanstående moment i angiven ordning

Moment för personal:

1. Fly om det är säkert; ta med dem som kan följa utan att bromsa flykten.
2. Lämna området omedelbart; inga personliga tillhörigheter.
3. Undvik folksamlingar och kontrollera omgivningen kontinuerligt.
4. Sök skydd på säkert avstånd om flykt inte är möjlig.
5. Larma polis (112) när du befinner dig i säkerhet.

Behörighetsområden: Kan tillfälligt brytas enligt nödvärnsprincipen för att rädda liv.

Utrymningsvägar: Personal ska känna till nödutgångar, alternativa vägar och kunna göra snabba riskbedömningar.

3.2. Söka skydd/inrymma

**Om flykt inte är möjlig: sök skydd i närmaste utrymme som kan barrikaderas,
och håll dörrar låsta.**

3.2.1. Skydd/barrikadering

- Sök skydd i närmaste låsbara utrymme (kontor, förråd, toalett, trapphus).
- Lås/barrikadera dörrar med möbler eller utrustning.
- Släck ljus, håll tyst och undvik synlighet.
- Använd fasta skydd (betong, pelare, diskar) – undvik glas, tunn metall.
- Flytta till dold position; om gärningspersonen kan ses, kan denne se dig

3.2.2. Kommunikation under tystnad

- Mobiltelefon och radio på ljudlöst, vibration och ljus av.
- Ring endast 112 när du säkert inte kan höras och för nödvändig information

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01

Version
1.0

Process
Flyg op./Resenär proc.

Informationsägare
Stefan Sandberg

3.2.3. Underlätta skydd och flykt

- Personal med behörighet kan bryta säkerhetsskydd för att rädda liv (enligt nödvärnsprincipen).
- Öppna och/eller barrikadera rum vid behov för att skydda eller underlätta flykt.
- I butiker/uthyrda kontor: om det är säkert, stäng rullgaller, lås dörrar och släck ljus.

3.2.4. Utvärdera din säkerhet

När du är i säkerhet:

- Larma polis (112) och flygplatsledning om plats, gärningspersoner, vapen och skadade
- Fortsätt utvärdera din säkerhet – var beredd på ytterligare attacker.
- Följ instruktioner från polis, räddningstjänst och flygplatsens krisledning.
- Undvik kontakt med gärningsperson.
- Skydda personal, resenärer och minimera risker för ytterligare skador.

4. Larmrutiner

Larma polisen via 112: ange plats, antal gärningsmän och typ av

4.1. Omedelbart larm – första upptäckt

- Larma polis via 112.
- Larma flygplatsen internt (PDV-larm, Airport Radio, telefon, överfalls-/bråklarm).

4.1.1. Aktivering av interna larmsystem

Aktivera larmet som finns placerat i informationsdisken och alla gatorna 3-4-5 samt i säkerhetskontrollen (överfalls/bråklarm)

Larm knappar finns i informationsdisken och i säkerhetskontrollen samt i alla gater 3-4-5 och larmet går automatiskt till säkerhetsvakt i tjänst:

- Swedavias säkerhetsvakt kan via kamera se vad som händer och kan snabbt påkalla polis och räddningstjänst via telefonnummer 112 samt informera Försvarmakten VB F21 och ATS

4.1.2. PDV-specifikt utrop

- Högtalarsystemet kan användas manuellt för PDV-utrop. Via mikrofon i datarummet vid rampens C-dörr.
- Information kan även förmedlas radio och andra kanaler som mobiltelefon.
- OBS! Händelser kan upptäckas via skrik/panik – agera direkt, vänta inte på utrop

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01
Process
Flyg op./Resenär proc.
Informationsägare
Stefan Sandberg

1. Högtalarsystemet kommer via Swedavia säkerhetsvakt att sända ut meddelanden enligt de förutbestämda utropstexterna.
 - En allvarlig händelse pågår, om du har möjlighet lämna byggnaden, eller sök skydd omedelbart, A security incident is in progress, if possible evacuate the building or seek cover immediately.
 - En allvarlig händelse pågår. Polis är på plats, kvarstanna i skydd, A security incident is in progress. Police are on site, remain in cover,
 - Faran är över. Följ Polisens instruktioner, The incident has been resolved. Follow Police instructions.

4.1.3. Larm till samverkande aktörer

Säkerhetsvakt larmar och vidareförmedlar information till:

- Flygplatsledning Försvarmakten F21 via VB 070-272 66 64 och till flygplatspersonal
- LFV/flygledartornet 0920-23 49 32
- Berörda aktörer (flygbolag, bevakningsbolag, myndigheter) via Swedavia ECO
- Informera kapten på luftfartyg så att flygplan kan taxa till trygg plats via 131.700 markradio för Luleå Airport

4.1.4. Publika varningssystem

- Säkerhetsvakt kan aktivera internt brandlarm för påkalla utrymning av terminalen, dock kan detta bli en risk vid en PVD händelse då in-rymning kan vara ett alternativ. bedöm risk löpande.

4.2. Agerande i extremfall

Riktlinjer för extremfall då man behöver stoppa angriparen – endast om inget annat är möjligt.

- Var beredd att agera mot en gärningsman snabbt, aggressivt och direkt
- Planera för att slåss om det inte finns några andra utvägar, tveka inte
- Använd tillhyggen och agera med snabbhet, aggressivitet och kraft och i grupp om ni är flera

5. Samverkan

När polisen anländer kan det vara svårt att avgöra vem som är gärningsperson och vem som är offer – visa händerna, håll inget i händerna.

- Personal ska följa polisens och myndigheters instruktioner.

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01

Version
1.0

Process
Flyg op./Resenär proc.

Informationsägare
Stefan Sandberg

- Säkerhetspersonal assisterar polisen vid avspärning, evakuering och livräddande insatser (exempelvis att säkerhetsvakt i LLA delger vad de ser på övervakningskamera)
- Flygplatsen tillhandahåller ritningar, insatsplaner och annan information.
- Efter egen riskbedömning kan skadade flyttas till säkrare områden. HLR, stoppa blödning och fria luftvägar kan påbörjas.

5.1. Evakuering och avspärning

- Skadade evakueras till tillräckligt säkra uppsamlingsplatser, bedömt utifrån hotets natur.
- Alternativa utrymningsvägar används vid behov.
- Resenärer, bagage och fordon hanteras enligt flygplatsens krisevakuering
- När läget är under kontroll, fortsatt hanteringen enligt fastställd krisrutin.

5.2. Efterarbete och krisstöd

- Skadehantering och psykologiskt stöd till drabbade och personal.
- Information till resenärer och personal samt utvärdering och uppdatering av rutiner.
- Bevara brottsplats: flytta eller rör inget om möjligt.

5.3. Utbildning och övning

- Mental beredskap – förstå stressreaktioner, hantera panik och agera under press.
- Situationsmedvetenhet – läsa av miljön och snabbt identifiera risker.
- Kommunikation – larma, ge tydlig information och samverka utan att röja position.
- Taktiskt agerande – rörelse, skydd, utrymning och barrikadering i olika miljöer.
- Livräddande åtgärder – HLR, stoppa blödning, triagering och flytt av skadade.
- Juridik och etik – nödvärn, ansvar och agerande under extrema förhållanden
- Några exempel på övningar som kan utövas i er butik internt se under rubriken "Tre grundövningar av PDV för butikspersonal"
- **MSB och polisens rekommendationer**

MSB:s utbildningsprogram och tillgänglig film för allmän visning och deltagande:

[https://www.msb.se/sv/utbildning--ovning/alla- utbildningar/sa-bor-du-agera-vid-terrorattentat/](https://www.msb.se/sv/utbildning--ovning/alla-utbildningar/sa-bor-du-agera-vid-terrorattentat/)

Rutin

 Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

 Datum
2026-04-01

 Version
1.0

 Process
Flyg op./Resenär proc.

 Informationsägare
Stefan Sandberg

Polisens instruktionsfilm: Terrorism – så kan du agera Polismyndigheten (polisen.se)	
Besökarperspektivfilm: https://www.svtplay.se/video/j4oRXmv/var-story-med-alex/det-ar-nagon-som-skjuter?position=232&id=j4oRXmv	
Andra tillgängliga dokument från MSB: Åtgärder vid väpnade attacker (msb.se)	

6. Risker

Nedan risker är kopplade till arbetsuppgiften i rutinen. I övrigt hänvisas till verksamhetens riskbank.

*Här beskrivs eventuella risker som är förknippade med det arbete som rutinen föreskriver, samt vilka riskminimerande åtgärder som behöver tillämpas. Använd nedan riskmatris och/eller hänvisa till generell riskidentifiering, om sådan finnes.
(Finns inga risker kan rubriken tas bort, till exempel vid administrativa rutiner)*

1.1 Flygsäkerhet

Risk	Orsak	Åtgärd
N/A		

1.2 Luftfartsskydd

Risk	Orsak	Åtgärd
<i>Obehörig person tar sig ut på behörighetsområde</i>	<i>Inslagna/öppnade dörrar</i>	<i>Sök av området efter polisiär insats</i>

Rutin

 Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

 Datum
2026-04-01

 Version
1.0

 Process
Flyg op./Resenär proc.

 Informationsägare
Stefan Sandberg

1.3 Arbetsmiljö

Risk	Orsak	Åtgärd
<i>Risk för liv</i>	<i>Pågående dödligt våld PDV</i>	<i>Ta skydd</i>
<i>Psykiskt trauma</i>	<i>Pågående dödligt våld PDV</i>	<i>Krisstöd och uppföljande samtal</i>

1.4 Yttre miljö

Risk	Orsak	Åtgärd
<i>N/A</i>		

1.5 Tillgänglighet

Risk	Orsak	Åtgärd
<i>Stängd flygplats</i>	<i>Pågående dödligt våld PDV</i>	<i>Planering, information och kontakt</i>

7. Dokumentation och uppföljning av utfört arbete

Planering

- Har ett specifikt rum eller utrymme utsetts där ni kan låsa in er och barrikadera dörren för att söka skydd inne i verksamheten?
- Har ni identifierat de närmaste utgångarna för att snabbt kunna fly i händelse av en nödsituation? Det kan inkludera fönster, nödutgångar och liknande.
- Om ni inte har tillgång till ett utrymme att låsa in er i, har ni undersökt möjligheten att samarbeta med er grannverksamhet för att söka skydd?
- Har ni kontrollerat stängningsproceduren för er verksamhet? (till exempel galler, glasdörrar eller annat).
- Har ni bedömt vilka risker det kan medföra för er om ni måste stänga ner er verksamhet?
- Har ni säkerställt information om vilka åtgärder flygplatsen och säkerhetspersonalen vidtar i händelse av pågående dödligt våld (PDV) och meddelat all personal i er verksamhet?
- Vet all personal hur larmmeddelandet lyder på flygplatsen?
- Vet all personal hur man når säkerhetspersonal respektive?
- Har ni utvecklat rutiner för hur personalen ska hantera besökare som exempelvis får panik, inte vill vara instängda, med mera?

Rutin

Plats
Luleå Airport
Innehållsansvarig
Jonny Vårdling

Datum
2026-04-01

Version
1.0

Process
Flyg op./Resenär proc.

Informationsägare
Stefan Sandberg

- Är all information dokumenterad och sammanställd i ett dokument?
- Är planen och rutinerna kända för all personal?
- Har övningar genomförts med personalen? (se exempel på övningar i dokumentet)

2. Tillämplig standard/referenser

Swedavias handbok PDV (ledningssystemet)

MSB:s vägledning och ISO-standarder

[Skydd mot antagonistiska hot och terrorism – MSB](#)

- SS-ISO 31000:2009 för riskhantering

Transportstyrelsens föreskrifter om luftfartsskydd

[TSFS 2020:80 – Transportstyrelsen](#)

Brandskyddsföreningens regler för utrymning och larm

[Brandskyddsföreningen – utrymningsrutiner](#)

Krisinformation.se – Råd vid attacker med dödligt våld

[Fly – Sök skydd – Larma – Krisinformation](#)

Revisionsförteckning

Rev	Datum	Upprättad av	Information
00.01	2025-12-03	Mikael Öhman/Jonny Vårdling	Utkast rutin LLA
01.00	2025-12-16	Mikael Öhman/Jonny Vårdling	Fastställd rutin